Geldrop-Mierlo

Raadsvoorstel

Onderwerp
Meerjarenbegroting 2025-2028

Beslispunten

1. De Strategie 2025-2028 vast te stellen.
2. De programmabegroting 2025 vast te stellen en in het verlengde hiervan:
    a. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2026-2028;
    b. Het overzicht van investeringen 2025 vast te stellen en de kredieten te voteren;
    c. De geactualiseerde bijlagen van het programma Grondbeleid en Kostenverhaal vast te stellen;
    d. De Verordening Waterberging 2023 met een 1e wijziging vast te stellen
    e. Kennis te nemen van de Memo septembercirculaire 2024 gemeentefonds
    f. Vast te stellen de 1e begrotingswijziging 2025.

Inleiding
In juli 2024 heeft u de strategie 2025-2028 voor kennisgeving aangenomen. In die versie waren de doelen namelijk niet opgenomen. Dit was omdat de ombuigingen nog moesten worden uitgewerkt en dit mogelijk zou doorwerken in de doelen. Via de begroting doen we u een voorstel qua ombuigingen. Daar waar relevant zijn doelen op die ombuigingen aangepast. Dat maakt dat we opnieuw de strategie 2025-2028 aan u voorleggen, nu ter vaststelling.

Tegelijk ligt ook de begroting 2025-2028 aan u voor. Het voorstel van de begroting 2025 vormt het slotstuk van het proces om in samenwerking tussen ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad te komen tot een sluitende begroting 2025. Ook de septembercirculaire 2024 is verwerkt in voorliggende stukken.

Hoewel de strategie normaliter niet in november aan de raad voorligt, geeft dit nu wel een goede kijk op de samenhang tussen de verschillende beleidsinstrumenten. In de raadsvergadering van 9 december 2024 staat de Visie Geldrop-Mierlo 2044 voor een beeldvormende behandeling op de agenda. Bij het behandelen van de begroting 2025 op 11 november 2024 beschikt u hiermee over de Visie, de Strategie alsook het uitvoeringsprogramma de Begroting.

Eerdere besluitvorming
1 juli 2024: de strategie 2025-2028 (excl. doelen) is voor kennisgeving aangenomen
10 september 2024: de ombuigingsopties zijn beeldvormend besproken in de raad

Wat willen we bereiken
In deze voor gemeenten financieel moeilijke jaren willen we een goede balans tussen het realiseren van onze doelen uit de strategie enerzijds en een gezonde financiële situatie en meerjarenbegroting anderzijds. Dit laatste inclusief een reservepositie die voldoende is om toekomstige risico's op te vangen en een weerstandsvermogen, van zowel algemene dienst als grondbedrijf, die vallen binnen de positieve waarden.

Argumenten
1.1 Een strategie zorgt voor koersvastheid
De ambities en opgaven in de visie (lange termijn) zijn in de strategie vertaald naar een duidelijke koers en doelen voor de verschillende thema's (middellange termijn). Dat waarborgt de samenhang van de beleidsuitvoering en zorgt ervoor dat de doelen helder zijn. Daarnaast is het helpend bij het toekennen van inzet en middelen vanuit de organisatie en het uitvoeren van de controlerende taak van de raad.
In de strategie zijn de lijnwerkzaamheden ook afgestemd op die strategische doelen. Dat zorgt ervoor dat de lijnwerkzaamheden, die in de strategie 2025-2028 beter uit de verf komen dan in eerdere edities, daar gerichter aan bijdragen. De lijnwerkzaamheden beslaan namelijk ruim 70% van onze werkzaamheden.

1.2 Het zorgt voor transparantie naar belanghebbenden
Eenieder kan zien wat de koers en doelen van de gemeenteraad zijn en waar de organisatie voor aan de lat staat. Het helpt daarnaast de raad ook bij het afleggen van verantwoording over de voortgang en realisatie van de gestelde doelen.

2.1 Het zorgt ervoor dat de financiële middelen in lijn zijn met de strategische doelen
Binnen de uitvoeringsplannen-in-wording zijn de doelen uit de strategie omgezet naar activiteiten waarmee we die doelen willen realiseren. Ook is inmiddels voor de lijnwerkzaamheden uitgewerkt welke focuspunten er in 2025 kunnen worden gehanteerd. Deze activiteiten en focuspunten zijn opgenomen in de begroting (korte termijn).

2a. Het biedt overzicht van inhoudelijke en financiële kaders over meerdere jaren
Met een meerjarenbegroting krijgt de gemeenteraad inzicht in hoe financiële beslissingen op de korte termijn doorwerken op de lange termijn. Dit stelt de raad in staat om strategische beslissingen te nemen die verder reiken dan één begrotingsjaar en kan de raad op basis daarvan tijdig anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

2b. Het Overzicht van investeringen biedt een concreet kader voor welke vervangingsinvesteringen er voor het komende jaar zijn.

Dit overzicht (blz. 123) beperkt zich voor deze begroting tot de kredieten doordat er geen nieuw beleid is. In andere jaren werd gewerkt met het activiteitenplan. Een overzicht waarin was opgenomen het nieuw beleid (exploitatie) alsook de investeringen met bijbehorende kapitaallasten. Het geactualiseerde overzicht kredieten, betreft met name kredieten uit vervangingsinvesteringen of investeringen in eerdere meerjarenramingen opgenomen die voor het jaar 2025 die nu formeel worden vastgesteld en gevoteerd.

2c. De actualisatie is conform het vastgestelde Programma Grondbeleid en Kostenverhaal
Bij de vaststelling van het Programma Grondbeleid en Kostenverhaal is door de gemeenteraad bepaald dat de bijlagen van het Programma Grondbeleid en Kostenverhaal jaarlijks geactualiseerd kan worden en dan via de begroting ter vaststelling zal worden aangeboden. Met de actualisatie van de bijlagen wijzigen de te verhalen bijdragen. De bijdragen zijn gewijzigd omdat enerzijds het aantal te bouwen woningen is gestegen en anderzijds de investeringsopgave is gewijzigd. De wijzigingen zijn relatief beperkt en hebben met name betrekking op de Reserve Sociale woningbouw en de Voorziening Parkeercompensatie.

Door hogere ambities voor de hoeveelheid sociale woningbouw is de investeringsopgave in sociale woningbouw gestegen. Daardoor is ook de bijdrage voor de reserve sociale woningbouw gestegen.

Verder zijn voor het centrum van Geldrop diverse mogelijke parkeeroplossingen en de bijbehorende investeringskosten per parkeerplaats in beeld gebracht, waarover nog de nodige besluitvorming moet plaatsvinden. Op basis daarvan kan al wel worden aangegeven dat de maximale bijdrage per parkeerplaats met € 5.000,- moet worden verhoogd naar € 20.000,-. Afhankelijk van de uiteindelijke keuze door de gemeenteraad kan de bijdrage van initiatiefnemers ook lager worden. De gemeente kan namelijk niet meer kosten verhalen dan de uiteindelijke investeringskosten per parkeerplaats.

2d. De aanpassing is noodzakelijk om gebruik te kunnen maken van de Voorziening Watercompensatie en vergunningen met deze oplossingen te kunnen verlenen
Het afgelopen jaar is de Verordening Waterberging vastgesteld. In de Verordening was geen koppeling met de Voorziening Watercompensatie opgenomen. Om vergunningen toch te kunnen verlenen door gebruik te maken van deze voorziening, dient de nu voorliggende aanpassing te worden doorgevoerd. De wijzigingen zijn noodzakelijk om het programma Grondbeleid en Kostenverhaal en de Verordening Waterberging op elkaar aan te laten sluiten.

2e. De memo septembercirculaire 2024 gemeentefonds geeft inzicht in belangrijke financiële wijzigingen die zijn verwerkt in het begrotingssaldo

Bij het verschijnen van circulaires uit het gemeentefonds, informeren wij de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief. Waarna ook een begrotingswijziging wordt opgesteld om de mutaties te verwerken in de budgetten en het begrotingssaldo. Eerder heeft de gemeenteraad opgeroepen om daar waar mogelijk de septembercirculaire te verwerken in de voorstellen van de begroting.
In deze begroting zijn de conclusies uit de septembercirculaire verwerkt in het begrotingssaldo. Als toelichting is een memo toegevoegd bij dit raadsvoorstel van de begroting.
Taakmutaties <€ 50.000 worden via de bestuursrapportages verwerkt. Voor de inzet van de taakmutaties >€ 50.000 ontvangt uw raad een afzonderlijk raadsvoorstel met begrotingswijziging.

2f. De gevolgen van de septembercirculaire 2024 samen met eventuele amendementen vormen de eerste begrotingswijziging 2025
Voor een toelichting op de septembercirculaire wordt verwezen naar het memo septembercirculaire 2024. Voor de financiële gevolgen van de septembercirculaire wordt verwezen naar blz. 4 t/m 7 in de paragraaf verloop begrotingssaldo.

Kanttekeningen
1.1 Normaal gesproken wordt de strategie eerder vastgesteld
Doestelling is om de strategie net voor de zomerperiode vast te stellen, waarmede deze het vertrekpunt is voor het uitwerken van de begroting. In deze bijzondere situatie waarin we met ombuigingen te maken hebben, is hiervan afgeweken. In 2025 zal de strategie 2026-2029 zoals bedoeld in juni of juli ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

2.1 De uitkomsten van de septembercirculaire zijn nog niet verwerkt in individuele budgetten
Vanwege het laat beschikbaar komen van de septembercirculaire lukt het niet om daar waar er financiële mutaties zijn, deze al te verwerken in de incidentele budgetten. Wat al wel heeft plaatsgevonden is het verwerken van de effecten in het begrotingsbeeld op hoofdlijnen.

Wat gaan we daarvoor doen
Randvoorwaarden
N.v.t.

Planning
De Gemeentewet stelt dat de begroting jaarlijks vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan de provincie moet worden aangeboden. Vaststelling van de begroting is voorzien op 11 november 2024.

Communicatie
De begroting wordt ook online gepubliceerd via https://geldrop-mierlo.begrotingsapp.nl/.

Evaluatie
De begroting vormt het startpunt van de planning- en controlcyclus; evaluatie vindt plaats in de tussentijdse rapportages en de jaarrekening.

Bijlagen:
Onderdeel van besluit:

1. Strategie 2025-2028
2. Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028
3. Geactualiseerde bijlagen van het programma Grondbeleid en Kostenverhaal
4. Verordening Waterberging 2023 met een 1e wijziging
5. Memo septembercirculaire 2024 gemeentefonds
6. Bijlage 1e begrotingswijziging 2025

Geldrop, 01 oktober 2024

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester